

ranu mobilizaciju. U toj fazi treba rješavati probleme drugih bolesnih sustava i intenzivno rješavati probleme povrede gornjih udova. Okupacijskom terapijom preventirani razvoj kontraktura i održavanje mobilnosti zglobova.

U subakutnoj fazi treba provoditi intenzivni rehabilitacijski program uključivši i program radne terapije, preveniranja dekubitusa, rješavanje funkcije mokraćnog mjehura, rješavanje psiholoških problema i osigurati redovite preglede bolesnika od rekonstruktivnog kirurga (svaka 3 mjeseca).

U rekonstruktivnoj fazi počinje rekonstrukcija na strani intaktne funkcije ili na dominantnoj ruci ako su promjene funkcije jednake na oba gornja ekstremiteta (Murphy CP i Chuiard RG, *Hand Clinics*, 4(2):201—209, 1988).

Ivo Jajić

MEHANIZMI OŠTEĆENJA VEZIVNOG TKIVA KRISTALIMA KOJI SADRŽE KALCIJ (Mechanisms of connective tissue damage by crystals containing calcium)

U članku se raspravlja o biološkim učincima kristala kalcijeva fosfata, uključivši i potencijalne mehanizme koji dovode do oštećenja vezivnog tkiva.

Autori su utvrdili da kristali kalcijeva fosfata dospjevši u zglobnu šupljinu bivaju fagocitirani te da oni stimuliraju sinovijalne stanice na sekreciju proteaze za koju se pretpostavlja da je odgovorna za destrukciju zgloba. Stanice u kontaktu s kristalima intenzivno koče prekursore sinteze prostaglandina (PGE 2). Sintaza DNA je također stimulirana kao odraz promjenjenog fosfolipidnog metabolizma i intra celularnog rastvaranja kristala. Mahanički faktori kao što su trauma, prema mišljenju autora pridonose destrukciji zgloba (Cheung HS i McCarty DJ, *Rheum Dis. Clinics North Amer*, 14(2):365—376, 1988).

Ivo Jajić

MULTICENTRIČNA EVALUACIJA SINOVEKTOMIJE U LIJEČENJU REUMATOIDNOG ARTRITISA. PRIKAZ REZULTATA NA KRAJU 5-GODIŠNJEG RAZDOBLJA. (Multicenter evaluation of synovectomy in the treatment of rheumatoid arthritis. Report of results at the end of five years).

Sinovektomija je učinjena u 70 bolesnika a u 56 od njih učinak je praćen ukupno 5 godina. Na kraju 5-godišnjeg razdoblja, svi su bolesnici pregledani i ocjenjivan je učinak operativne terapije. U svih bolesnika, bolest je počela nakon 16. godine starosti. U vrijeme praćenja, subkutane nodule je imalo 58%, a reumatoidni faktor 87% bolesnika. Pozitivan rezultat je utvrđen u bolesnika kod kojih je učinjena sinovektomija na koljenu, ali ne u onih kod kojih je izvršena sinovektomija na zglobovima prstiju šaka. Sinovektomija učinjena u bolesnika s minimalnim promjenama zglobne hrskavice nije rjeđe utjecala na pojavu recidiva aktivnosti bolesti u odnosu na bolesnike u kojih je izvedena sinovektomija s teškim oštećenjem zglobne hrskavice odnosno zgloba. Prema mišljenju autora sinovektomije ima malu vrijednost u općem tretmanu bolesnika s reumatoidni martritisom, u preveniranju recidiva bolesti i u progresiji oštećenja hrskavice (McEven C, *J Rheum*, 15:765—769, 1988).

Ivo Jajić

PERORALNA PRIMJENA KOLHICINA U LIJEČENJU KRIŽOBOLJE. DUPLO SLIJEPO ISTRAŽIVANJE UČINKA. (The use oral colchicine for low back pain a double-blind study)

Postoje neujednačena gledišta u učinku kolhicina u bolesnika s lumbalnim bolni m sindromom. Najnovija istraživanja pokazala su djelotvornost kolhicina u endovenskoj aplikaciji u bolesnika s križoboljom. Autori su kolhicin davali peroralno bolesnicima koji pate od križobolja s ciljem da se duplo-slijepom metodom utvrdi djelotvornost lijeka. Prvu skupinu sačinjavalo je 15 bolesnika koji su uzimali placebo, a drugu skupinu 12 bolesnika koji su dobivali kapsule kolhicina. Bolesnici su evaluirani na kraju 1, 2, 4, 6 i 12-tjedna. Za ocjenjivanje djelotvornosti lijeka koriš-

teni su parametri: obilježja bolesnika, suradnja, McCoy-ova skica boli, analogna skala boli, Millionova skala i objektivni. U pogledu terapijskog učinka, nije opažena razlika između kolhicina i placeba. Bolesnici koji su uzimali holhicin imali su znatno češće nuspojave (Schnebel BE i Simmons JW, Spine 13(3):354—357, 1988).

Ivo Jajić

ISKUSTVA S UPOTREBOM PULZIRAJUĆEG MAGNETSKOG POLJA U LIJEČENJU ULCERA NA POTKOLJENICI (Our experience with the use of pulsed magnetic field in treatment of crural ulcers)

Autorica je ispitivala učinak pulzirajućeg magnetskog polja u 19 bolesnika s ulceracijama potkoljenica. Oni su imali ukupno 33 ulceracije. 15 bolesnika su primali magnetoterapiju, 4 placebo — i 14 je bolesnika bilo u kontrolnoj skupini. Pulzirajuća magnetoterapija je aplicirana 15 dana kroz 20 do 40 dnevno. Područje ulceracije je mjereno planimetrijski. Smanjenje ulceracije je bilo znatno brže u bolesnika koji su liječeni magnetskim poljem nego u onih koji su primali placebo ili u onih iz kontrolne skupine. Ulceracije su bile znatno manje bolne u tih bolesnika (Vocilkova A. Fysiat Vestn, 66(5):304—307, 1988).

Ivo Jajić

OSTEOPOROZA: VAŽNOST UZIMANJA I DODAVANJA KALCIJA (Orteoporosis: the role of calcium intake and supplementation)

Gubitak kalcija u vezi sa starenjem je još uvijek kontroverzno. Međutim, dokaz koji ide u prilog hipoteze da adekvatno uzimanje kalcija u ranoj životnoj dobi igra znatno važniju ulogu u izgradnji koštane mase nego u kasnijoj dobi. Uzimanje kalcija opada s dobi usljed promjena u navici uzimanja hrane koje su opet u vezi sa socijalnim i tehnološkim promjenama. Ovo se djelomično objašnjava povećanjem tjelesne težine (pretilosti). Nedovoljno uzimanje hrane i izbjegavanje uzimanje mlijeka i mlječnih proizvoda razlogom su smanjenom uzimanju kalcija i drugih minerala. Edukacijom populacije u prevenciji osteoporoze napose žena koje su nosioci visokog rizika za bolest ima veliko značenje. Edukacijski program treba sadržavati upotrebu adekvatne prehrane i fizičke aktivnosti (različite vježbe, rekreativne fizičke aktivnosti) (Angus RM i Eisman JA, Med J Austr, 148:630—633, 1988).

Ivo Jajić

PREVALENCIJA HONDROKALCIOZE U HUMANOM KOLJENSKOM ZGLOBU, AUTOPSIJSKA ANALIZA (The prevalence of chondrocalcinosis in the human knee joint. An autopsy survey)

Ispitivana je makroskopski i radiografski prevalencija patološke kalcifikacije u meniscima i zgloboj hrskavicu 130 autopsija. Prosječna dob ispitanika bila je 72 godine. Samo 8 ispitanika su bili mlađi od 50 godina. Svi su bili primljeni u bolnicu i njeđan ispitanik nije imao u anamnezi bolest zglobova. 50% ispitanika bili su muškarci. Kalcifikacija je nađena u 27 slučajeva (20,7%) koji su bili stariji od 60 godina. 15,4% bili su muškarci i 26,1% žene. Incidencija intraartikularne kalcifikacije u žena raste od 11,1 do 37,5% i u muškaraca od 20 do 29,4% udobi od 60 i 69 godina. Jedna trećina ispitanika imala je kalcifikaciju samo meniska i 2/3 menisk i zgloboj hrskavicu. Izolirana kalcifikacija meniksa češće je nađena u jednom, a mješana meniskealno i hrskavična kalcifikacija u oba koljena. Jaka destrukcija zglobne hrskavice opažena je značajnije češće u zglobovima s intraartikularnom osifikacijom nego u zglobovima bez kalcifikacije. Zgobovi s kalcifikacijom pokazali su neznatne znakove upale sinovijalne membrane (Mitrović DR i sur, J Rheumatol 15:633—641, 1988).

Ivo Jajić